



## Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MELHORA VATELĒ [*MELHIOR WATHELET*] SECINĀJUMI,  
sniegti 2012. gada 19. decembrī<sup>1</sup>

**Lieta C-463/11**

**L  
pret  
M**

(Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (Vācija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Direktīva 2001/42/EK — Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu — Plānu veidu, kas var radīt būtisku ietekmi uz vidi, noteikšana — Direktīvas 2001/42 3. panta 5. punkts — “Iekšējās attīstības” apbūves plāns, kas ir izstrādāts valsts procedūras ietvaros, neveicot ietekmes uz vidi izvērtējumu saskaņā ar Direktīvu 2001/42 — Apbūves plāna, kas izvērtējuma kļūdas rezultātā tika kvalificēts kā “iekšējās attīstības” apbūves plāns, paturēšana spēkā — Direktīvas 2001/42 3. panta lietderīgā iedarbība

1. “M pašvaldība” ir apstiprinājusi apbūves plānu, ko tā uzskatīja par atbilstošu Vācijas tiesību aktu prasībām, kas ļauj izmantot “paātrināto” procedūru, atbilstoši kurai saskaņā ar Savienības tiesību aktiem plāna izstrādātājam jāveic ietekmes uz vidi novērtējums. Vai, tā kā *Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg* (Vācija) [Bādenes-Virtembergas Augstākā administratīvā tiesa], kurā vērsās L, konstatēja, ka šī procedūra tika izmantota prettiesiski, cita Vācijas tiesību norma, kas noteic, ka “[Pilsētībūvniecības likumā<sup>2</sup>] paredzēto formas un procedūras noteikumu pārkāpums neietekmē [apbūves] plāna spēkā esamību”, neatņem lietderīgo iedarbību Direktīvai 2001/42/EK<sup>3</sup> (turpmāk tekstā – “SIVN direktīva”, kur SIVN nozīmē stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu)?

2. Līdz ar to Tiesai ir iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu par SIVN direktīvas 3. panta 4. un 5. punkta interpretāciju. Iesniedzējtiesas izskatītajā strīdā prasītājs L normu abstraktas kontroles procedūras ietvaros prasa atcelt atbildētājas pamatlietā, proti, M pašvaldības, “iekšējās attīstības apbūves plānu”<sup>4</sup>.

1 — Oriģinālvaloda – franču.

2 — Būvniecības kodekss (*Baugesetzbuch*) 2004. gada 23. septembra redakcijā (*BGBI.* 2004 I, 2414. lpp.), kas ir grozīts ar 2011. gada 22. jūlija likumu (*BGBI.* 2011 I, 1509. lpp.; turpmāk tekstā – “Būvniecības kodekss”).

3 — Parlamenta un Padomes 2001. gada 27. jūnija Direktīva 2001/42/EK par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 197, 30. lpp.).

4 — Vācu valodā “Bebauungsplan der Innenentwicklung”. Šie jēdzieni norāda uz Vācijas būvniecības tiesībās izmantotu jēdzienu «Innenbereich» (iekšējais sektors), kas apzīmē noteiktas vietas daļas, kuras jau veido aglomerāciju [Būvniecības kodeksa 34. pants].

## I – Atbilstošās tiesību normas

### A – Savienības tiesības

3. SIVN direktīvas 3. pantā, kurā definēta šīs direktīvas piemērošanas joma, ir noteikts:

“1. Vides novērtējumu saskaņā ar 4. līdz 9. pantu veic 2. līdz 4. punktā minētajiem plāniem un programmām, kam var būt būtiska ietekme uz vidi.

2. Saskaņā ar 3. punktu ietekmes uz vidi novērtējumu veic visiem plāniem un programmām:

- a) kas sagatavoti lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, zvejniecībā, enerģētikā, rūpniecībā, transportā, atkritumu apsaimniekošanā, ūdens resursu apsaimniekošanā, telekomunikāciju un tūrisma nozarē, pilsētas un lauku plānošanā vai zemes lietošanā un kuros noteikti pamatprincipi turpmākās attīstības saskaņošanai projektiem, kas uzskaitīti I un II pielikumā [Padomes 1985. gada 27. jūnija] Direktīvai 85/337/EEK [par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 175, 40. lpp.)]; vai
- b) kuru iespējamās ietekmes dēļ uz vidi noteikta prasība veikt novērtējumu saskaņā ar Direktīvas 92/43/EEK 6. vai 7. pantu.

3. Šā panta 2. punktā minētajiem plāniem un programmām, kurās noteikta nelielu teritoriju izmantošana vietējā līmenī, vai arī 2. punktā minēto plānu un programmu nelieliem grozījumiem ietekmes uz vidi novērtējums vajadzīgs tikai tad, ja dalībvalstis konstatē, ka tie var būtiski ietekmēt vidi.

4. Dalībvalstis nosaka, vai citi 2. punktā neminētie plāni un programmas, kuros noteikti pamatprincipi to projektu turpmākās attīstības saskaņošanai, var būtiski ietekmēt vidi.

5. Dalībvalstis nosaka, vai 3. un 4. punktā minētajiem plāniem un programmām var būt būtiska ietekme uz vidi, izvērtējot katru atsevišķi vai pēc plānu vai programmu veida, vai arī izmantojot abas minētās metodes. Šim nolūkam, lai nodrošinātu, ka uz plāniem un programmām, kam var būt būtiska ietekme uz vidi, attiecinā šīs direktīvas prasības, dalībvalstīm jāņem vērā attiecīgie II pielikumā noteiktie kritēriji.

[..]”

4. SIVN direktīvas II pielikumā ir minēti kritēriji, lai noteiktu ietekmes uz vidi iespējamo nozīmi šīs direktīvas 3. panta 5. punkta izpratnē.

### B – Vācijas tiesības

5. Būvniecības kodeksa 1. panta 6. punktā ir noteikts, ka, izstrādājot pilsētas ģenerālplānus, ir jāņem vērā it īpaši:

[..]

7. vides aizsardzības, tostarp dabas aizsardzības un ainavu saglabāšanas, intereses un it īpaši

[..]

b) *Natura 2000* zonu saglabāšanas un aizsardzības mērķi Federālā Dabas aizsardzības likuma (*Bundesnaturschutzgesetz*) izpratnē,

[..]

d) ar vidi saistīta ietekme uz kultūras mantojumu un citām materiālajām vērtībām,

[..].”

6. Būvniecības kodeksa 1. panta 7. punktā ir noteikts, ka, “izstrādājot pilsētas ģenerālplānus, ir taisnīgi jālīdzsvaro un savā starpā jāsasaka publiskās un privātās intereses”.

7. Pilsētas ģenerālplāni tiek izstrādāti, papildināti vai grozīti saskaņā ar “standarta procedūru” (Būvniecības kodeksa 2. pants un nākamie panti), ja nav iespējams izmantot “vienkāršoto procedūru” (Būvniecības kodeksa 13. pants) vai iekšējās attīstības apbūves plānu gadījumā – “paātrināto procedūru” (Būvniecības kodeksa 13.a pants).

8. SIVN direktīva tika transponēta Vācijas tiesībās ar Likumu par pielāgošanos Eiropas tiesībām pilsētplānošanas jomā<sup>5</sup>. Ar šo likumu ietekmes uz vidi novērtējums tika iekļauts pilsētas ģenerālplānu izstrādes standarta procedūrā.

9. Kas attiecas uz šo standarta procedūru, Būvniecības kodeksa 2. pantā ar nosaukumu “Pilsētas ģenerālplānu izstrāde” ir noteikts:

[..]

(3) Izstrādājot pilsētas ģenerālplānus, ir nepieciešams noteikt un izvērtēt intereses, kuras ir būtiski līdzsvarot [it īpaši publiskās un privātās intereses<sup>6</sup>].

(4) Ietekmes uz vidi novērtējums tiek veikts vides interesēs, kas ir noteiktas 1. panta 6. punkta 7. apakšpunktā un 1.a pantā; tā mērķis ir noteikt iespējamo būtisko ietekmi uz vidi, aprakstīt un izvērtēt to ziņojumā par ietekmes uz vidi novērtējumu [..]. Attiecībā uz katru pilsētas ģenerālplānu pašvaldība noteic, kādā apjomā un cik precīzi ir jānosaka attiecīgās intereses, lai tās saskaņotu. Ietekmes uz vidi novērtējums attiecas uz to, ko saprātīgi var prasīt, ņemot vērā aktuālās zināšanas un vispārārstītas novērtēšanas metodes, kā arī pilsētas ģenerālplāna precizitātes pakāpi. Ietekmes uz vidi izvērtējuma rezultāts ir jāņem vērā, saskaņojot intereses. [..]”

10. Kas attiecas uz vienkāršoto procedūru, Būvniecības kodeksa 13. panta 3. punkta pirmajā teikumā ir noteikts, ka “tā tiek īstenota, neveicot ietekmes uz vidi novērtējumu saskaņā ar 2. panta 4. punktu, nesagatavojot ziņojumu par vidi saskaņā ar 2.a pantu, nenorādot pieejamās informācijas par vidi veidus saskaņā ar 3. panta 2. punkta otro teikumu un nesagatavojot rezumējošu paziņojumu saskaņā ar 6. panta 5. punkta trešo teikumu un 10. panta 4. punktu. 4.c pants netiek piemērots [..]”.

11. Būvniecības kodeksa 13.a pantā ar nosaukumu “Iekšējās attīstības apbūves plāni” ir noteikts:

“(1) Apbūves plāns nolūkam padarīt platības atkal izmantojamas, sablīvēšanas vai citam iekšējās attīstības nolūkam (“*Bebauungsplan der Innenentwicklung*” – iekšējās attīstības apbūves plāns) var tikt izstrādāts, izmantojot paātrināto procedūru. Apbūves plānu var izstrādāt, izmantojot paātrināto procedūru, tikai tādā gadījumā, ja tas attiecas uz atļautu apbūvējamu zemes gabalu Apbūves noteikumu [(*Baunutzungsverordnung*)] 19. panta 2. punkta izpratnē vai ja apbūvējamā zemes gabala platība kopā ir

5 — *Europarechtsanpassungsgesetz Bau*, 2004. gada 24. jūnija likums (*BGBI*. 2004 I, 1359. lpp.).

6 — Skat. it īpaši iepriekš minēto 6. punktu.

1. mazāka par 20 000 m<sup>2</sup> [...] vai
2. no 20 000 m<sup>2</sup> līdz 70 000 m<sup>2</sup>, ja pēc aptuvena konkrētā gadījuma novērtējuma atbilstoši šī kodeksa 2. pielikumā noteiktajiem kritērijiem ir paredzams, ka apbūves plānam nebūs būtiskas ietekmes uz vidi, kas saskaņā ar 2. panta 4. punkta ceturto teikumu (iepriekšēja katra gadījuma pārbaude) būtu jāņem vērā, sabalansējot intereses [...].

[..]

(2) Paātrinātās procedūras ietvaros

1. 13. panta 2. punktā un 3. punkta pirmajā teikumā paredzētie noteikumi attiecībā uz vienkāršoto procedūru tiek piemēroti pēc analogijas;

[..].”

12. Līdz ar to Būvniecības kodeksa 13.a punktā ir noteikts, pirmkārt, kvantitatīvs nosacījums (proti, maksimālā platība) un, otrkārt, kvalitatīvs nosacījums (proti, plāns tiek kvalificēts kā “iekšējās attīstības” plāns)<sup>7</sup>.

13. Būvniecības kodeksa 214. pantā, kas ietilpst nodaļā “Plānu paturēšana spēkā”, ir noteikts:

“(1) Procedūras un formas noteikumu, kas ir paredzēti šajā likumā, pārkāpums *ietekmē* zemes izmantošanas plāna un vietējās pašvaldības noteikumu, kas ir pieņemti saskaņā ar šo kodeksu, *spēkā esamību* tikai, ja:

1. Pārkāpjot 2. panta 3. punktu, plānošanas skarto interešu galvenie aspekti, kas ir zināmi vai kam vajadzēja būt zināmiem pašvaldībai, nav pareizi noteikti vai izvērtēti, ja šis trūkums ir acīmredzams un ja tas ietekmēja procesa iznākumu;

[..]

(2.a) Attiecībā uz apbūves plāniem, kas ir izstrādāti, izmantojot paātrināto procedūru saskaņā ar 13.a punktu, iepriekš minētie 1. un 2. punkts tiek papildināti ar šādiem noteikumiem:

1. Formas un procedūras noteikumu un noteikumu attiecībā uz apbūves plāna un zemes gabala izmantošanas plāna savstarpējo saistību pārkāpums neietekmē apbūves plāna spēkā esamību, *pat ja pārkāpums ir radies tādēļ, ka 13.a panta 1. punkta pirmajā teikumā noteiktais nosacījums ir interpretēts kļūdaini.* [(mans izcēlums)]

[..]”

## II – Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

14. *L* ir zemes gabalu un viena lauksaimniecības īpašuma īpašnieks teritorijā, kurai atbildētāja ir izstrādājusi pamatlietā apstrīdēto apbūves plānu.

15. 2005. gada 14. septembrī *M* pašvaldības padome nolēma izstrādāt apbūves plānu saskaņā ar parasto procedūru, kas ir piemērojama zonai, kuras teritorija ir lielāka par to, kas ir noteikta plānā, kura arī ir šā strīda priekšmets, taču to ietver, lai veiktu plānojumu, pamatojoties uz pastāvošo pilsētplānojumu, un papildinātu to ar jaunām dzīvojamajām zonām pilsētas perifērijā.

7 — Respektīvi, Būvniecības kodeksa 13.a panta 2. punkta otrā teikuma 1. apakšpunkts un 13.a panta 1. punkta pirmais teikums.

16. Šis lēmums tika publicēts 2005. gada 16. septembrī. Tam sekojošās sabiedrības līdzdalības ietvaros *L* un citas personas iesniedza savus iebildumus it īpaši vides aizsardzības nolūkos. *Landratsamt* [Administratīvais dienests] pieprasīja novērtēt ietekmi uz dabiskajām dzīvotnēm teritorijās, kas atrodas uz dienvidiem no ceļa “S”.

17. 2007. gada 25. aprīlī *M* pašvaldības padome nolēma noteikt atsevišķu kārtību attiecībā uz teritorijām, kas atrodas uz dienvidiem no ceļa “S”.

18. 2008. gada 23. aprīlī pašvaldības padome apturēja vienu projektu kādā mazākā zonā un nolēma izstrādāt tai apbūves plānu, izmantojot paātrināto procedūru, kas ir paredzēta Būvniecības kodeksa 13.a pantā.

19. No *M* lēmuma pamatojuma izriet, ka plāns nerada negatīvu un ilgstošu ietekmi uz vidi un ka tas attiecas uz teritoriju apmēram 11 800 m<sup>2</sup> platībā, kas ir mazāka par Būvniecības kodeksa 13.a panta 1. punkta otrajā teikumā noteikto sliekšni.

20. 2008. gada 26. aprīlī *M* pašvaldība nodeva apbūves plānu publiskai apspriešanai mēneša garumā, dodot iespēju izteikt savu viedokli. Publiskās apspriešanas laikā *L* un citas personas no jauna iesniedza savus iebildumus un pieprasīja sastādīt ziņojumu par vidi.

21. *Landratsamt* norādīja, ka, lai gan apstrīdētais plānojums var tikt kvalificēts kā “iekšējās attīstības” plānojums saskaņā ar Būvniecības kodeksa 13.a pantu, neapbūvēto teritoriju, kas atrodas aglomerācijas perifērijā, iekļaušana tajā nebija nepieciešama. Tā arī piebilda, ka piesardzīgi vērtē secinājumus, ka plānam nebūtu bijusi ilgstoša, negatīva ietekme uz apkārtējo vidi.

22. 2008. gada 23. jūlijā *M* pašvaldības padome apturēja apbūves plānu, izdodot pašvaldības rīkojumu. Lēmums tika publicēts 2008. gada 2. augustā.

23. 2009. gada 31. jūlijā *L* iesniedza iesniedzējtiesai lūgumu veikt “normu abstraktu kontroli” (“Normenkontrollantrag”). Tas norādīja, ka apstrīdētais apbūves plāns ietver formas un materiālas kļūdas. Jo īpaši tas norādīja, ka pašvaldība nebija ņēmusi vērā faktu, ka tā pilsētībūvniecībai pakļāva zonas ārpus aglomerācijas. Līdz ar to vides intereses tika noteiktas un izvērtētās kļūdaini.

24. *M* pašvaldība apstrīdēja *L* apgalvojumus un norādīja, ka pieteikums par paātrinātās procedūras izmantošanu, kas ir noteikta Būvniecības kodeksa 13.a pantā, bija tiesisks.

25. Iesniedzējtiesa uzskata, ka apstrīdētais apbūves plāns nav “iekšējās attīstības” apbūves plāns Būvniecības kodeksa 13.a panta izpratnē un ka tādējādi to nedrīkstēja pieņemt, izmantojot paātrināto procedūru un neveicot ietekmes uz vidi izvērtējumu, jo viena no plānā ietvertās teritorijas daļām sniedzās ārpus jau apbūvētās zonas, ietverot sevī nelielu joslu, kas atrodas ārpus attiecīgās teritorijas.

26. Līdz ar to tā uzskata, ka šā plāna ietvaros tika kļūdaini interpretēts Būvniecības kodeksa 13.a panta 1. punkta pirmā teikumā paredzētais “kvalitatīvais” nosacījums (proti, ka runa ir par iekšējās attīstības plānu), taču jebkurā gadījumā tas saskaņā ar Būvniecības kodeksa 214. panta 2.a punkta 1. apakšpunktu neietekmē šā plāna spēkā esamību.

27. Šādos apstākļos *Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg* vēlas zināt, vai dalībvalstīm SIVN direktīvas 3. panta 5. punktā noteiktās rīcības brīvības robežas netiek pārkāptas, ja dalībvalsts ievieš valsts tiesību normas, ar kurām tiek atstāti spēkā plāni, kas ir pieņemti paātrinātas procedūras ietvaros, neievērojot visus obligātos noteikumus, aptur tiesvedību un uzdod Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai dalībvalsts pārsniedz [SIVN] direktīvas 3. panta 4. un 5. punktā noteiktās rīcības brīvības robežas, ja tā attiecībā uz pašvaldības apbūves plāniem, kuros vietējā līmenī tiek noteikta nelielu teritoriju izmantošana un pamatprincipi turpmāku atļauju piešķiršanai projektiem, bet uz kuriem neattiecas [SIVN] direktīvas 3. panta 2. punkts, paredzējama īpašu apbūves plāna veidu, kuru raksturo ar platību saistīta sliekšņa vērtība un kvalitatīvs nosacījums, ņemot vērā atbilstošos [SIVN] direktīvas II pielikumā minētos kritērijus, noteic, ka šāda apbūves plāna izstrādē neņem vērā citādi attiecībā uz apbūves plāniem spēkā esošos procedūras noteikumus saistībā ar ietekmes uz vidi novērtējumu, un turklāt paredz, ka šo procedūras noteikumu pārkāpums, kura pamatā ir pašvaldības nepareizi novērtēts kvalitatīvais nosacījums, neietekmē īpašā veida apbūves plāna juridisko spēku?”

### III – Analīze

#### A – Par prejudiciālā jautājuma piemērotību lēmuma pieņemšanai pamatlietā

28. Skaidri neizvirzot iebildi par nepieņemamību, Vācijas valdība norāda, ka “ir maz ticams”, ka prejudiciālais jautājums ir piemērots lēmuma pieņemšanai pamatlietā. *M* pašvaldība arī uzskata, ka prejudiciālā jautājuma piemērotība lēmuma pieņemšanai konkrētajā lietā rada zināmas problēmas.

29. Es uzskatu, ka jautājums ir atbilstošs.

30. Šajā ziņā jāatgādina<sup>8</sup>, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru LESD 267. pantā noteiktās procedūras ietvaros tikai valsts tiesa, kura izskata lietu un kurai ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ir tā, kas, ņemot vērā lietas īpatnības, var izvērtēt gan prejudiciālā nolēmuma vajadzību, lai šī tiesa varētu pieņemt nolēmumu, gan Tiesai uzdotu jautājumu atbilstību. Līdz ar to, ja uzdotie jautājumi ir par Savienības tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir pienākums pieņemt nolēmumu. Tomēr Tiesa ir nolēmusi arī, ka ārkārtas apstākļos tā var pārbaudīt apstākļus, kādos valsts tiesa ir tajā vērsusies, lai pārliecinātos par tās kompetenci. Atteikums lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālu jautājumu ir iespējams tikai tad, ja acīmredzami ir skaidrs, ka prasītajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saistības ar pamattiesvedības faktisko situāciju vai priekšmetu, ja problēma ir hipotētiska vai arī ja Tiesai nav zināmi vajadzīgie faktiskie un tiesiskie apstākļi, kas ļautu sniegt noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem.

31. Tomēr nav acīmredzami, ka prasītā interpretācija neattiecas uz pamatlietas faktisko situāciju vai priekšmetu.

32. Pilnīgi pretēji, no lēmuma par prejudiciāla jautājuma uzdošanu skaidri izriet, ka atbilde uz Tiesā iesniegto jautājumu ir noteicoša tiesneša sprieduma pieņemšanai *a quo*. Ja Vācijas likumdevējs ir pārsniedzis tam ar SIVN direktīvu piešķirtās rīcības brīvības robežas, pirmkārt, pieņemot lēmumu atteikties veikt ietekmes uz vidi novērtējumu būvniecības plānu ietvaros<sup>9</sup> un, otrkārt, ar Būvniecības kodeksa 214. panta 2.a punkta 1. apakšpunktu, kurā ir paturēti spēkā tie apbūves plāni, attiecībā uz

8 — Skat., piemēram, 2010. gada 18. marta spriedumu lietā C-440/08 *Gielen* (Krājums, I-2323. lpp., 27.–29. punkts un tajos minētā judikatūra). Skat. arī 2010. gada 22. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-188/10 un C-189/10 *Melki* un *Abdeli* (Krājums, I-5667. lpp., 27. punkts un tajā minētā judikatūra).

9 — Būvniecības kodeksa 13.a panta 1. punkta otrā teikuma 1. apakšpunkta izpratnē (noteikumi, kas ir apvienoti ar Būvniecības kodeksa 13.a panta 2. punkta 1. apakšpunkta un 13. panta 3. punkta pirmo teikumu), kas – kā uzskata iesniedzējtiesa – netika pareizi piemēroti.



kuriem ir nepamatoti piemērota paātrinātā procedūra un atbrīvošana no ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanas, iesniedzējtiesai vajadzētu lemt par lūgumu veikt normu kontroli, nepiemērojot vienu vai otru minēto valsts tiesību normu. Šajā gadījumā ir piemērojams valsts tiesībās noteikts pienākums standarta procedūras ietvaros veikt ietekmes uz vidi novērtējumu saistībā ar apbūves plāniem.

## B – Par lietas būtību

33. Būtībā *L* un Komisija uzskata, ka, apvienojot paātrināto procedūru (Būvniecības kodeksa 13.a pants) ar tāda plāna paturēšanu spēkā, kas pēc kļūdaina novērtējuma veikšanas izrādās, ka nav iekšējās attīstības plāns (Būvniecības kodeksa 214. panta 2.a punkta 1. apakšpunkts), attiecīgā dalībvalsts ir pārsniegusi savu rīcības brīvību, ko tai piešķir SIVN direktīvas 3. panta 5. punkts. Taču *M* pašvaldība un Vācijas valdība uzskata, ka minētās valsts tiesību normas ir savietojamas ar minētās direktīvas 3. panta prasībām. Grieķijas valdība varētu piekrist Vācijas valdības nostājai, taču tā saskata risku saistībā ar to, ka minētās direktīvas mērķis tādējādi netiktu sasniegts.

34. Pēc Būvniecības kodeksa 13.a panta 1. punkta otrā teikuma 1. apakšpunkta (1. apakšpunkts) un 214. panta 2.a punkta 1. apakšpunkta analīzes un izskatot šīs divas normas kopsakarā (2. apakšpunkts), es apspriedīšu Savienības tiesību noteikumus un principus, proti, SIVN direktīvas lietderīgo iedarbību un efektivitātes principu, lojālas sadarbības un efektīvas tiesību aizsardzības principus (3. apakšpunkts), ko tie šajā lietā varēja aizskart. Manu beigu piezīmju sadaļā es atspēkošu *M* pašvaldības un Vācijas valdības argumentus (4. apakšpunkts).

1) Būvniecības kodeksa 13.a panta 1. punkta otrā teikuma 1. apakšpunkts (par paātrinātas procedūras izmantošanu iekšējās attīstības apbūves plānu izstrādē)

35. Kaut arī prejudiciālais jautājums nav īss un kodolīgs (teikumam ir vairāk nekā 17 rindas), faktiski tas ir ļoti precīzi formulēts, proti, vai dalībvalsts pārsniedz SIVN direktīvā noteiktu rīcības brīvību<sup>10</sup>, ja tā likumdošanas aktos attiecībā uz pašvaldības izstrādātiem apbūves plāniem<sup>11</sup>, ņemot vērā šīs direktīvas II pielikumā minētos kritērijus, nosaka vienu noteiktu apbūves plānu veidu<sup>12</sup>, paredzot, pirmkārt, ka šāda apbūves plāna izstrādē neņem vērā citādi attiecībā uz apbūves plāniem spēkā esošos procedūras noteikumus saistībā ar ietekmes uz vidi novērtējumu un, otrkārt, ka šo procedūras noteikumu pārkāpums<sup>13</sup> neietekmē īpašā veida apbūves plāna spēkā esamību?

36. Vispirms ir jāatzīmē, ka SIVN direktīvas galvenais mērķis, kā tas izriet no tās 1. panta, ir pakļaut plānus un programmas, kam var būt būtiska ietekme uz vidi, ietekmes uz vidi novērtējumam to sagatavošanas gaitā un pirms to pieņemšanas<sup>14</sup>.

37. Šajā lietā iesniedzējtiesa norāda, ka attiecībā uz apbūves plāniem Vācijas likumdevējs saskaņā ar SIVN direktīvas 3. panta 5. punktu ir noteicis, ka minēto plānu izstrādāšana vai grozīšana, tajā skaitā arī to papildināšana standarta procedūras ietvaros, ir pakļauta ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanas pienākumam<sup>15</sup>.

10 — Piemērojot tās 3. panta 4. un 5. punktu.

11 — Tie, kas noteic mazo zonu izmantošanu vietējā līmenī, nosakot ietvaru, kurā projektu īstenošana varētu tikt atļauta nākotnē un kas neizriet no SIVN direktīvas 3. panta 2. punkta.

12 — To raksturo gan kvantitatīvais nosacījums (proti, teritorijas maksimālā platība) un kvalitatīvais nosacījums (proti, tam ir jābūt «iekšējās attīstības» apbūves plānam). Skat. šo secinājumu 11. un 12. punktu.

13 — Šajā gadījumā iesniedzējtiesa uzskata, ka pašvaldība ir kļūdaini novērtējusi kvalitatīvo nosacījumu.

14 — Skat. 2010. gada 17. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-105/09 un C-110/09 *Terre wallonne* un *Inter-Environnement Wallonie* (Krājums, I-5611. lpp., 32. punkts), 2011. gada 22. septembra spriedumu lietā C-295/10 *Valčiukienė* u.c. (Krājums, I-8819. lpp., 37. punkts), kā arī 2012. gada 28. februāra spriedumu lietā C-41/11 *Inter-Environnement Wallonie* un *Terre wallonne* (40. punkts).

15 — Būvniecības kodeksa 2. panta 4. punkts.

38. Turpretim tas no šā pienākuma atbrīvo tostarp tos apbūves plānus, kuri atbilst kvalitatīvajam “iekšējās attīstības” nosacījumam<sup>16</sup> un kuri ietilpst Būvniecības kodeksa 13.a panta 1. punkta otrā teikuma 1. apakšpunktā noteiktās platības robežās, ja vien nepastāv pamats izņēmumam saskaņā ar Būvniecības kodeksa 13.a panta 1. panta ceturto un piekto teikumu.

39. Lēmumā par prejudiciāla jautājuma uzdošanu ir norādīts, ka tādējādi Vācijas likumdevējs ir izmantojis ar SIVN direktīvas 3. panta 5. punkta pirmā teikuma otro metodi paredzētās pilnvaras un šo izņēmumu ir izveidojis, nosakot īpašu plāna “veidu”, ņemot vērā – kā tas prasīts SIVN direktīvas 3. panta 5. punkta otrajā teikumā – atbilstošos šīs direktīvas II pielikumā minētos kritērijus. Es piebilstu, ka Vācijas valdība savos rakstveida apsvērumos ir apstiprinājusi, ka minētais Būvniecības kodeksa 13.a punkta noteikums tika pieņemts, lai transponētu SIVN direktīvu, it īpaši tās 3. panta 5. punkta pirmā teikuma otro metodi.

40. Iesniedzējtiesa uzskata, ka šāda Vācijas likumdevēja izvēle, proti, uzskatīt, ka šāda veida plānojami principā nevar radīt būtisku ietekmi uz vidi, ietilpst rīcības brīvības ietvaros, kas dalībvalstīm piešķirta SIVN direktīvas 3. panta 5. punktā.

41. Šajā ziņā norādu, ka no sprieduma lietā *Valčiukiené* u.c.<sup>17</sup>, kas tika pasludināts uzreiz pēc lūguma sniegt prejudiciālo nolēmumu iesniegšanas šajā lietā, izriet, ka rīcības brīvība, kas dalībvalstīm piešķirta SIVN direktīvas 3. panta 5. punktā, lai noteiktu plānu veidus, kas var radīt būtisku ietekmi uz vidi, “ar šīs direktīvas 3. panta 3. punktā, to lasot kopā ar šī paša panta 2. punktu, paredzēto pienākumu veikt vides novērtējumu plāniem, kuriem var būt būtiska ietekme uz vidi, tostarp to raksturiezīmju un ietekmes uz teritorijām, kas varētu tikt ietekmētas, dēļ, ir noteiktas robežas” (46. punkts).

42. Tātad tāpat saskaņā ar iepriekš minēto spriedumu (47. punkts) dalībvalsts, kas nosaka kritēriju, kura sekas būtu tādas, ka praktiski visiem vienas kategorijas plāniem nav jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, pārkāptu rīcības brīvību, kas tai piešķirta SIVN direktīvas 3. panta 5. punktā, izņemot, ja visi izslēgtie plāni varētu tikt uzskatīti, pamatojoties uz tādiem attiecīgajiem kritērijiem kā to priekšmets, aptveramās teritorijas platība vai skarto dabas zonu jutīgums, par tādiem, kas nerada būtisku ietekmi uz vidi.

43. Ņemot vērā iepriekš minēto judikatūru, es neesmu pārliecināts, ka atbilstoši Būvniecības kodeksa 13.a panta 1. punkta otrā teikuma 1. apakšpunktam Vācijas likumdevējs ir rīkojies rīcības brīvības, kas dalībvalstīm piešķirta SIVN direktīvas 3. panta 5. punktā, ietvaros attiecībā uz plāniem un programmām, kas ietilpst minētās direktīvas 3. panta 3. un 4. punkta piemērošanas jomā.

44. Es, līdzīgi kā Komisija, konstatēju, ka šīs lietas ietvaros rodas jautājums par to, vai Vācijas likumdevējs ir likumīgi ņēmis vērā visus attiecīgos SIVN direktīvas II pielikuma kritērijus, it īpaši tos, uz kuriem Tiesa atsaucās iepriekš minētajā spriedumā lietā *Valčiukiené* u.c., jo īpaši skarto dabas zonu jutīgumu (minēts SIVN direktīvas II pielikuma 2. punkta sestajā ievilkumā<sup>18</sup>). Turklāt pamatu, uz kuriem atsauca Vācijas valdība, izklāsts vispār neattiecas uz šo kritēriju pēc būtības.

16 — Būvniecības kodeksa 13.a panta 1. punkta pirmais teikums. Šajā ziņā skat. judikatūru par platības kā vienīgā kritērija prettiesiskumu saistībā ar analogisku normu, proti, Direktīvas 85/337 4. panta 2. punkta otro daļu – it īpaši 1996. gada 24. oktobra spriedumu lietā C-72/95 *Kraaijeveld* u.c. (*Recueil*, I-5403. lpp.), 1998. gada 22. oktobra spriedumu lietā C-301/95 Komisija/Vācija (*Recueil*, I-6135. lpp.), 1999. gada 21. septembra spriedumu lietā C-392/96 Komisija/Īrija (*Recueil*, I-5901. lpp.) un 2009. gada 16. jūlija spriedumu lietā C-427/07 Komisija/Īrija (Krājums, I-6277. lpp.).

17 — Minēts iepriekš, 46. un 47. punkts. Skat. arī 2006. gada 16. marta spriedumu lietā C-332/04 Komisija/Spānija, 77.–81. punkts.

18 — Proti, “iespējamai iedarbībai pakļautās zonas vērtība un jutība”.



45. Un tomēr, lai pamatotu šos secinājumus un sniegtu tiesai *a quo* lietderīgu atbildi uz uzdoto prejudiciālo jautājumu, pirmkārt, ir jāņem vērā šīs tiesas konstatētais attiecībā uz Būvniecības kodeksa 13.a panta 1. punkta otrā teikuma 1. apakšpunkta atbilstību SIVN direktīvai, kas minētajai tiesai katrā ziņā ir padziļināti jāizvērtē pamatlietā, un, otrkārt, pastiprināti jāpievēršas tam, ka, acīmredzot, iesniedzējtiesas izvirzītā problēma izriet no divu apskatāmo normu, proti, Būvniecības kodeksa 13.a panta 1. punkta otrā teikuma 1. apakšpunkta un 214. panta 2.a punkta 1. apakšpunkta, kumulatīvas piemērošanas.

2) Būvniecības kodeksa 214. panta 2.a punkta 1. apakšpunkts (par plānu spēkā esamību)

46. Saskaņā ar iesniedzējtiesas norādīto pirmais Būvniecības kodeksa 13.a panta 1. punkta pirmā teikuma kvalitatīvais nosacījums netika ievērots pamatlietas apstākļos, jo apskatāmais plāns ietvēra sevī ārējās, nevis tikai iekšējās attīstības pasākumus. Tieši šis iesniedzējtiesas apsvērums ir par pamatu prejudiciālā jautājuma uzdošanai.

47. Turklāt, ja runa būtu par istu iekšējās attīstības plānu, paātrinātā procedūra tiktu izmantota apzināti un līdz ar to nerastos nekādas problēmas.

48. Ja mēs piekritam iesniedzējtiesas secinājumam, ka 13.a panta 1. punkts atbilst SIVN direktīvai, tad problēma attiecas uz šīs direktīvas lietderīgo iedarbību, piemērojot Būvniecības kodeksa 214. panta 2.a punkta 1. apakšpunktu, un kļūdaino nosacījuma, kas ir noteikts Būvniecības kodeksa 13.a panta 1. punkta otrā teikuma 1. apakšpunktā, novērtējumu.

49. No Tiesā iesniegtās dokumentācijas izriet, ka Būvniecības kodeksa 214. panta 2.a punkta 1. apakšpunkts attiecībā uz plānu spēkā esamības saglabāšanu paredz, ka plāni, kuru izstrādāšanai ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, paliek spēkā pat tādā gadījumā, ja tie ir izstrādāti, neveicot ietekmes uz vidi novērtējumu.

50. Līdz ar to ir jākonstatē, ka Vācijas sistēma atņem SIVN direktīvas 3. panta 1. punktam, kas noteic, ka attiecībā uz plāniem ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, lietderīgo iedarbību.

51. Lai SIVN direktīvas noteikumiem būtu lietderīga iedarbība, dalībvalstīm ir pienākums garantēt arī, lai tiktu veikts atbilstošs ietekmes uz vidi izvērtējums attiecībā uz visiem plāniem un programmām, kas var radīt zināmu ietekmi uz vidi. Es uzskatu, ka šāds risks pamatlietā pastāv un – kā es to šajos secinājumos paskaidroju – Vācijas tiesību normas šādu garantiju nesniedz.

52. Plāns, kas neatbilst Būvniecības kodeksa 13.a panta nosacījumiem, nav tāds plāns, kas saskaņā ar SIVN direktīvu nevarētu radīt ietekmi uz vidi. Saskaņā ar minēto direktīvu attiecībā uz šādu plānu ir nepieciešams veikt ietekmes uz vides novērtējumu. Saskaņā ar Vācijas tiesībām tas tā nav tieši tāpēc, ka nav paredzēta nekāda sankcija par Būvniecības kodeksa 214. panta 2.a punkta 1. apakšpunkta neievērošanu.

53. Līdz ar to tiesa nevar pārbaudīt, vai pašvaldība ir piemērojusi Būvniecības kodeksa 13.a pantu.

54. Pamattiesvedībā tiesai nav iespēju apturēt lietu (piemēram, lai veiktu ietekmes uz vidi novērtējumu) vai kādā citā veidā nodrošināt, ka tiek novērsts pienākuma veikt ietekmes uz vidi novērtējumu pārkāpums. Tas arī ir pamats iesniedzējtiesas prejudiciālajam jautājumam.

55. Tā kā nepastāv iespēja veikt šādu tiesas pārbaudi, nekas negarantē, ka pašvaldība, veicot savu izvērtējumu, vienmēr ievēro SIVN direktīvas II pielikuma kritērijus, kurus Vācijas likumdevējs tieši ir vēlējis ņemt vērā, ieviešot iekšējās attīstības jēdzienu.

56. Līdz ar to ir jānorāda, ka Būvniecības kodeksa 214. panta 2.a punkta 1. apakšpunkta piemērošana neļauj piemērot SIVN direktīvas 3. panta 5. punkta pirmo teikumu, padarot neiespējamās jebkādas sankcijas par to, ka valsts iestādes pārkāpj ar minēto direktīvu tām piešķirto rīcības brīvību.

### 3) Efektivitātes, lojālas sadarbības un efektīvas tiesību aizsardzības principu pārkāpums

57. Tiesas judikatūra un jo īpaši tās nesena spriedums lietā *Inter-Environnement Wallonie un Terre wallonne*<sup>19</sup>, kas tika pasludināts pēc lēmuma par prejudiciāla jautājuma uzdošanu, apstiprina manus iepriekš 50. un 56. punktā izdarītos secinājumus.

58. No Tiesas judikatūras izriet (minētā sprieduma 44. punkts), ka “tā kā par “plānu” vai “programmu” pirms tās pieņemšanas vajadzēja veikt ietekmes uz vidi novērtējumu saskaņā ar [SIVN] direktīvā [..] izvirzītajām prasībām, kompetentajām iestādēm ir pienākums veikt *visus* vispārīgos vai īpašos pasākumus, lai labotu šāda novērtējuma neveikšanu (pēc analogijas skat. spriedumu lietā *Wells* [<sup>20</sup>], 68. punkts)” (mans izcēlums).

59. Iepriekš minētā sprieduma *Inter-Environnement Wallonie un Terre wallonne* 45. punktā ir arī teikts, ka “šāds pienākums ir jāpilda arī valsts tiesām, kuras izskata prasības par šādu valsts tiesību aktu, un šajā ziņā ir jāatgādina, ka procesuālie noteikumi, kas ir piemērojami šādām prasībām, ko var celt par šādiem “plāniem” vai “programmām”, ir katras dalībvalsts iekšējās tiesību sistēmas jautājums atbilstoši dalībvalstu procesuālās autonomijas principam, tomēr ar nosacījumu, ka tie nav mazāk labvēlīgi par noteikumiem, kas reglamentē līdzīgas iekšējās situācijas (līdzvērtības princips), un *ka tie nepadara praktiski neiespējamu vai pārmērīgi grūtu Savienības tiesību sistēmas piešķirto tiesību izmantošanu* (efektivitātes princips) (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Wells*, 67. punkts un tajā minētā judikatūra)” (mans izcēlums).

60. Līdz ar to saskaņā ar iepriekš minētā sprieduma *Inter-Environnement Wallonie un Terre wallonne* 46. punktu “tiesām, kas izskata šādas lietas, pamatojoties uz savām valsts tiesībām, ir jāveic pasākumi par tāda “plāna” vai “programmas” apturēšanu vai atcelšanu, kas ir pieņemta, neievērojot pienākumu veikt vides novērtējumu (pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Wells*, 65. punkts)” (mans izcēlums).

61. Visbeidzot iepriekš minētā sprieduma *Inter-Environnement Wallonie un Terre wallonne* 47. punktā Tiesa nolemj, ka “patiesībā [SIVN] direktīvas galvenais mērķis netiktu ievērots, ja, šajā ziņā izskatot lietas, valsts tiesas šādu prasību ietvaros un procesuālās autonomijas robežās neveiktu savās valsts tiesībās paredzētos pasākumus, kas ir piemēroti, lai novērstu, ka šāds plāns vai programma, tostarp šādas programmas ietvaros realizējami projekti, varētu tikt īstenoti bez vides novērtējuma” (mans izcēlums).

62. Līdz ar to ir skaidrs, ka, ja SIVN direktīvā ir paredzēts pienākums veikt projekta ietekmes uz vidi izvērtējumu un šāds novērtējums nav veikts – kā tas arī ir izskatāmajā lietā –, ir jāpastāv juridiskām iespējām neļaut īstenot attiecīgo plānu.

63. Turklāt iepriekš minētajā spriedumā lietā *Wells*, it īpaši tā 66. punktā, Tiesa ir konstatējusi, ka dalībvalstij ir jānovērš jebkurš kaitējums, kas radies, neveicot ietekmes uz vidi novērtējumu<sup>21</sup>.

19 — Minēts iepriekš, 44.–47. punkts. Skat. atsauces doktrīnā De Waele, H., *Jurisprudentie bestuursrecht 2012*, Nr. 99, Gazin, F., “Directive”, *Europe 2012*, aprīlis, comm. Nr. 4, 14. lpp.; Koufaki, I., “Stratigiki ektimisi epiptoseon schedion kai programmaton sto perivallon”, *Nomiko Vima*, 2012, 461. un 462. lpp., un Aubert, M. u.c. “Chronique de jurisprudence de la CJUE – Maintien provisoire d’une norme nationale incompatible avec le droit de l’Union”, *L’actualité juridique droit administratif*, 2012, 995. un 996. lpp.

20 — 2004. gada 7. janvāra spriedums lietā C-201/02 (*Recueil*, I-723. lpp.).

21 — Skat. šā sprieduma 66. punktu. Skat. arī pašlaik izskatīšanā Tiesā esošo spriedumu lietā C-420/11 *Leth*, kuras galvenais jautājums ir pārbaudīt, vai ietekmes uz vidi novērtējuma neesamība var radīt tiesības uz valsts izmaksātu kompensāciju. Skat. ģenerāladvokātes J. Kokotes [J. Kokott] secinājumus iepriekš minētajā lietā.

64. Es arī vēlos piebilst, ka – kā to uzsvēra Tiesa spriedumā lietā *Alassini* u.c.<sup>22</sup> – “līdzvērtības un efektivitātes prasības izsaka vispārējo dalībvalstu pienākumu nodrošināt tādu attiecīgo personu tiesību aizsardzību tiesā, kuras izriet no Savienības tiesībām”.

65. Tā kā SIVN direktīvas lietderīgo iedarbību nepieļauj pamatlietā apskatītās valsts tiesību normas, kas attiecas uz nelikumīgu plānu spēkā esamības saglabāšanu, ir pārkāpts efektivitātes princips, kā tas arī skaidri izriet no Tiesas judikatūras, kas tika minēta šo secinājumu 57.–64. punktā.

66. Kā mēs par to jau iepriekš pārliecinājāmies, no Tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka Būvniecības kodeksa 214. panta 2.a punkta 1. apakšpunkts padara par faktiski neiespējamu īstenot tiesības, kuras piešķir Savienības tiesību sistēma.

67. Neaizmirstot, ka saskaņā ar LES 4. panta 3. punktu dalībvalstīm ir pienākums sekmēt Eiropas Savienības uzdevumu izpildi un atturēties no jebkādiem pasākumiem, kuri varētu apdraudēt Savienības mērķu sasniegšanu, no pastāvīgās judikatūras izriet arī, ka visām valsts tiesām kā dalībvalsts iestādēm, kas lemj savas kompetences ietvaros, ir pienākums, piemērojot šajā pantā ietverto lojālās sadarbības principu, pilnībā piemērot tieši piemērojamās Savienības tiesību normas un aizsargāt tās tiesības, ko tas piešķir privātpersonām, taču nepiemērot tādas tiesību normas, kas var izrādīties pretrunā valsts tiesību normu prasībām neatkarīgi no tā, vai tās tika pieņemtas pirms vai pēc attiecīgās Savienības tiesību normas pieņemšanas<sup>23</sup>.

68. Šajā lietā ir arī jāņem vērā fakts, ka Tiesa ir nolēmusi, ka prasībām, kas izriet no pašas Savienības tiesību būtības, neatbilst ikviena valsts tiesiskās iekārtas norma vai likumdošanas, administratīvā vai tiesu prakse, kuras rezultātā tiktu mazināta Savienības tiesību efektivitāte, tiesai, kurai ir kompetence piemērot šīs tiesības, liedzot pilnvaras šīs piemērošanas brīdī darīt visu nepieciešamo, lai netiktu piemērotas tādas valsts tiesību normas, kuras, iespējams, ir šķērslis, pat ja tas ir īslaicīgs, Savienības tiesību normu pilnīgai efektivitātei<sup>24</sup>.

69. Tātad prasības, kurā tiek ziņots par ietekmes uz vidi novērtējuma nelikumību vai neveikšanu, ietvaros valsts tiesām procesuālās neatkarības robežās ir jābūt tiesīgām pieņemt tādus pasākumus, kas nepieļautu īstenot tādu projektu, attiecībā uz kuru nav veikts SIVN direktīvā noteiktais ietekmes uz vidi novērtējums<sup>25</sup>. Tāpat arī atļaujas piešķiršanas procesa ietvaros, kas principā neparedz ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanu, *a posteriori* ir jāveic vērtējums, kas netika veikts iepriekšējo procedūru par kopējā projekta atļauju ietvaros<sup>26</sup>.

22 — 2010. gada 18. marta spriedums apvienotajās lietās no C-317/08 līdz C-320/08 (Krājums, I-2213. lpp., 49. punkts).

23 — Šajā ziņā skat. it īpaši 1978. gada 9. marta spriedumu lietā 106/77 *Simmenthal* (*Recueil*, 629. lpp., 16. un 21. punkts) un 1990. gada 19. jūnija spriedumu lietā C-213/89 *Factortame* u.c. (*Recueil*, I-2433. lpp., 19. punkts).

24 — Skat. it īpaši spriedumu lietā *Simmenthal*, minēts iepriekš, 22. un 23. punkts, un spriedumu lietā *Factortame* u.c., minēts iepriekš, 20. punkts.

25 — Šajā ziņā skat. spriedumu lietā *Inter-Environnement Wallonie* un *Terre wallonne*, minēts iepriekš, 39. punkts, kā arī iepriekš minētos ģenerāladvokātes J. Kokotes secinājumus lietā *Leth*.

26 — 2011. gada 17. marta spriedums lietā C-275/09 *Brussels Hoofdstedelijk Gewest* u.c. (Krājums, I-1753. lpp., 37. punkts), kā arī iepriekš minētie ģenerāladvokātes J. Kokotes secinājumi lietā *Leth*, 39. punkts.

70. Pēdējais, bet ne mazsvarīgs no pieminamajiem elementiem, proti, efektīvas tiesību aizsardzības tiesā princips, ir vispārējs Savienības tiesību princips<sup>27</sup>, kas izriet no visu dalībvalstu kopējām konstitucionālajām tradīcijām un kam ir veltīts Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, kas parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī, 6. un 13. pants<sup>28</sup>. Šis vispārējais Savienību tiesību princips tagad ir izteikts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. punktā<sup>29</sup>.

71. Acīmredzami pamatlietā aplūkotās valsts tiesību normas neievēro šo vispārējo principu.

#### 4) Beigu piezīmes

72. Beigu piezīmēs es pievērsīšos *M* pašvaldības un Vācijas valdības argumentiem.

73. Vispirms *M* pašvaldības apsvērumi, manuprāt, tikai cenšas mazināt Būvniecības kodeksa 214. panta piemērošanu gadījumā, kad ir kļūdaini novērtēti Būvniecības kodeksa 13.a panta 1. punktā paredzētie nosacījumi.

74. *M* pašvaldība cenšas galvenokārt parādīt, ka Būvniecības kodeksa 214. pants ir piemērojams tikai tādā gadījumā, ja kļūda jēdziena “iekšējā attīstība”, kas ir noteikts Būvniecības kodeksa 13.a panta 1. punktā, novērtējumā ir objektīvi neiespējama vai ja tā ir pieļauta, apzinoties tās iemeslu, vai arī gadījumā, ja netika novērtēti apstākļi, kādos ir izmantojama paātrinātā procedūra.

75. Kā uzskata *M*, tas tā nav šajā lietā, jo kļūda nav pieļauta apzināti, proti, tā pat neapzinājās, ka pieļauj kļūdu, vai arī uzskatīja, ka šī kļūda bija ļoti mazsvarīga. Šis arguments dažādos formulējumos ir atrodams arī Vācijas valdības apsvērumos.

76. Vācijas valdība uzskata, ka Būvniecības kodeksa 214. panta 2.a punkta 1. apakšpunkta piemērošana notiek reti jo īpaši tāpēc, ka Vācijas pašvaldības saista likums un Vācijas tiesību sistēmā ir arī citi vispārīgi pilsētplānošanas programmatiski noteikumi, kas ierobežo paātrinātās procedūras izmantošanu.

77. Ir pietiekami norādīt, ka šis arguments uz šo lietu nav attiecināms<sup>30</sup>. Turklāt – kā uz to norāda Vācijas valdība –, lai varētu ierobežot tās situācijas, kurās atbilstoši Būvniecības kodeksa 214. panta 2.a punkta 1. apakšpunktam iekšējās attīstības apbūves plāns ir spēkā, jebkurā gadījumā nepietiek tikai nodrošināt tā atbilstību SIVN direktīvas 3. panta 5. punktam.

78. Vācijas valdība piebilst, ka kļūdai attiecībā uz kvalitatīvā nosacījuma, kas noteikts Būvniecības kodeksa 13.a panta 1. punktā, pastāvēšanu ir jābūt “acīmredzamai un būtiskai”, ka nedrīkst būt “būtiski pārkāptas” vides intereses vai apietī minētā 13.a panta noteikumi<sup>31</sup>, “ka ir jāatsver pilsētplānojumu jutīgums saistībā ar kļūdas risku”<sup>32</sup>. Vācijas valdība norāda, ka Būvniecības kodeksa 214. panta 2.a punkta 1. apakšpunkts neattiecas uz visiem pārkāpumiem. Tādējādi tas neattiecas: a) uz gadījumiem, ja vispār nepastāv konkrēta iekšējās attīstības situācija<sup>33</sup>; b) uz gadījumiem, ja nepastāv

27 — Skat. it īpaši 1986. gada 15. maija spriedumu lietā 222/84 *Johnston* (*Recueil*, 1651. lpp., 18. punkts), 1987. gada 15. oktobra spriedumu lietā 222/86 *Heylens* u.c., (*Recueil*, 4097. lpp., 14. punkts) un 2001. gada 11. janvāra spriedumu lietā C-226/99 *Siples* (*Recueil*, I-277. lpp., 17. punkts).

28 — Skat. it īpaši spriedumu lietā *Heylens* u.c., minēts iepriekš, 14. punkts, un 1992. gada 3. decembra spriedumu lietā C-97/91 *Oleificio Borelli/Komisija* (*Recueil*, I-6313. lpp., 14. punkts).

29 — Skat. 2010. gada 22. decembra spriedumu lietā C-279/09 *DEB* (Krājums, I-13849. lpp., 30. un 31. punkts); 2011. gada 1. marta rīkojumu lietā C-457/09 *Chartry* (Krājums, I-819. lpp., 25. punkts), kā arī 2011. gada 28. jūlija spriedumu lietā C-69/10 *Samba Diouf* (Krājums, I-7151. lpp., 49. punkts). Skat. arī 2012. gada 6. novembra spriedumu lietā *Otis* u.c. (46. punkts un nākamie punkti).

30 — Skat. 2003. gada 27. februāra spriedumu lietā C-327/00 *Santex* (*Recueil*, I-1877. lpp., 57. punkts un nākamie punkti).

31 — Skat. Vācijas valdības apsvērumu 31. punktu.

32 — Turpat, 43. punkts.

33 — Turpat, 45. punkts.

vismaz viens situācijas izvērtējums iekšējās attīstības perspektīvā<sup>34</sup>; c) uz gadījumiem, ja tiek pārvarētas visas neskaidrības un saprotamās šaubas<sup>35</sup>; d) uz gadījumiem, ja iekšējās zonas platība nav pārsniegta būtiski<sup>36</sup>, vai e) uz gadījumiem, ja runa ir par teritorijām, kas neatrodas uz robežas starp iekšējo un ārējo sektoru<sup>37</sup>.

79. Ir jākonstatē, ka ar šiem argumentiem minētā valdība cenšas pierādīt, ka, ja vien nav pieļauta acīmredzama kļūda, apzināta kļūda vai pārkāptas būtiskas prasības, Būvniecības kodeksa 214. panta 2.a punkta 1. apakšpunkts netiek piemērots.

80. Šāda Būvniecības kodeksa 214. panta interpretācija ietilpst nevis Tiesas, bet gan iesniedzējtiesas kompetencē, kas nesniedz nekādas norādes, kuras ļautu uzskatīt, ka tā šai interpretācijai piekrīt. Līdz ar to, pat ja *M* pašvaldības un Vācijas valdības sniegtā interpretācija būtu pareiza, to argumentācija gan nebūtu efektīva, jo prejudiciālais jautājums attiecas uz tādiem kļūdu veidiem, uz kuriem attiecas Būvniecības kodeksa 214. pants.

81. Jebkurā gadījumā ir skaidrs, ka Būvniecības kodeksa 214. pants ir piemērojams gadījumā, ja Būvniecības kodeksa 13.a panta 1. punkta otrā teikuma 1. apakšpunktā noteiktais kvalitatīvais nosacījums ir novērtēts nepareizi. Saskaņā ar iesniedzējtiesas uzskatiem, pamatlietas gadījumā plāns ietver sevī ārējās attīstības pasākumus, kas ļauj apšaubīt iekšējās attīstības apbūves plāna, kas ļauj izmantot paātrināto procedūru, pastāvēšanu.

82. Turklāt Vācijas valdība uzskata<sup>38</sup>, ka iekšējās attīstības apbūves plāns ir tāds plāns, kas noteic “mazo zonu izmantošanu vietējā līmenī”. Tādējādi tas arī vienlaicīgi izpildītu galveno SIVN direktīvas 3. panta 3. punkta nosacījumu. Tā arī norāda, ka, izslēdzot Būvniecības kodeksa 13.a panta 1. punkta ceturto un piekto teikumu, runa principā nevar būt par plāniem SIVN direktīvas 3. panta 2. punkta izpratnē, kas saskaņā ar Savienības likumdevēja uzskatu ir pakļauti ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanai. Pat ja šis apsvērumus ir patiess, tas neietekmē manus secinājumus attiecībā uz Būvniecības kodeksa 214. pantu. Tas pats izriet arī no Vācijas valdības rakstisko apsvērumu no 74. līdz 81. punkta, jo problēma – vismaz šajā lietā, ko izskata Tiesa<sup>39</sup>, – nav Būvniecības kodeksa 13.a panta atbilstība SIVN direktīvai, bet gan Būvniecības kodeksa 13.a un 214. panta kopsakarā atbilstība minētajai direktīvai.

83. Ir arī pareizi<sup>40</sup>, ja Būvniecības kodeksa 13.a panta kvalitatīvā nosacījuma pārkāpums nenorāda uz iespējamo būtisko ietekmi uz vidi, taču tas faktiski arī neizslēdz to, ka attiecīgais plāns nav iekšējās attīstības apbūves plāns.

84. Pareizi ir arī tas, kā to norāda Vācijas valdība<sup>41</sup>, ka Būvniecības kodeksa 214. pants neietekmē novērtējuma kļūdu spēkā neesamību attiecībā uz platības pieļaujamajām robežām, taču vēlreiz jākonstatē, ka problēma neslēpjas iepriekš minētajā<sup>42</sup>, bet gan faktā, ka kvalitatīvā pamatnosacījuma pastāvēšana neietekmē spēkā esamību, uz ko ir atsaukusies pati Vācijas valdība savu apsvērumu 88. punktā.

34 — Turpat, 48. punkts.

35 — Turpat, 49. punkts.

36 — Turpat.

37 — Turpat, 50. punkts.

38 — Turpat, 73. punkts.

39 — Skat. šo secinājumu 45. punktu.

40 — Skat. Vācijas valdības apsvērumu 83. punktu.

41 — Kā tas ir norādīts apsvērumu 87. punktā.

42 — Skat. to pašu argumentu apsvērumu 90. punktā.



85. Visbeidzot minētā valdība uzskata, ka “Savienības tiesību normas neparedz to, ka procesuāls pārkāpums ir obligāti jā sankcionē ar attiecīgā juridiskā akta spēka neesamību, taču tajās kā vispārējs tiesību princips ir atzīts administratīvo aktu galīgais raksturs un tiesību aizsardzība, kas tiem ir pakārtota”<sup>43</sup>.

86. Ja ir taisnība, ka Savienības tiesību normās nav prasītas konkrēta veida juridiskās sankcijas, nevar pieļaut, ka direktīvai nav lietderīgās iedarbības. Ja dalībvalsts pieļautā rīcības brīvības, ko tai piešķir direktīva, pārkāpuma juridiskās sekas nav obligāti tā juridiskā akta spēkā neesamība, kas šo pārkāpumu konkretizē, tad tajā vismaz ir jāietver nosacījums, ka šāds pārkāpums nevar tikt īstenots (ja runa ir, piemēram, par plāna vai – kā tas ir šajā gadījumā – procedūras izpildes apturēšanu vai apturēšanas nosacījumu, zinot, ka tiesvedības laikā vēl ir iespējams veikt ietekmes uz vidi novērtējumu).

87. Ņemot vērā visus iepriekš izteiktos apsvērumus, es uzskatu, ka aizsardzības un juridiskās kontroles pilnīga izslēgšana gadījumā, ja nav veikts ietekmes uz vidi novērtējums, kā tas arī ir pamatlietā, atņem SIVN direktīvai tās lietderīgo iedarbību<sup>44</sup>, neievēro valsts procedūru, kas garantē pilsoņu tiesību aizsardzību, efektivitātes principu, kā arī efektīvas tiesību aizsardzības principu un tas ir pretrunā ar lojālas sadarbības principu, saskaņā ar kuru dalībvalstīm ir pienākums novērst Savienības tiesību normu pārkāpuma prettiesiskās sekas<sup>45</sup>.

#### IV – Secinājums

88. Līdz ar to uz *Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg* uzdoto jautājumu ir sniedzama šāda atbilde:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 27. jūnija Direktīvas 2001/42/EK par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu 3. pants, kā arī efektivitātes, lojālas sadarbības un efektīvas tiesību aizsardzības principi liedz tādu dalībvalsts regulējumu, kāds ir pamatlietā, saskaņā ar kuru par šās direktīvas normu, kas attiecībā uz noteikta veida apbūves plāna pieņemšanu prasa veikt iepriekšēju ietekmes uz vidi izvērtējumu, transponēšanai noteiktās normas nosacījumu pārkāpumu nevar celt prasību tiesā, jo atbilstoši šim tiesiskajam regulējumam šāds pārkāpums neietekmē attiecīgā apbūves plāna spēkā esamību.

43 — Turpat, 100. punkts. Vācijas valdība atsaucas uz šādu judikatūru, proti, 2004. gada 13. janvāra spriedumu lietā C-453/00 *Kühne & Heitz* (*Recueil*, I-837. lpp., 24. punkts) un 2008. gada 12. februāra spriedumu lietā C-2/06 *Kempter* (*Krājums*, I-411. lpp., 37. punkts).

44 — Skat. it īpaši iepriekš 36. punktu tajā minēto judikatūru.

45 — Skat. it īpaši spriedumu lietā *Wells*, minēts iepriekš, 64. punkts.